

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

04 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:
Președinte – Timofti Vladimir,
Judecători – Plămădeală Ghenadie, Țurcan Anatolie

Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de către avocatul *Procopciuc Angela* în numele condamnaților *Garașciuc Vladimir* și *Garașciuc Valentina* cu condamnata *Garașciuc Valentina*, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 decembrie 2021, a sentinței Judecătorei Drochia, sediul Râșcani din 28 decembrie 2017 și încheierii Judecătorei Drochia, sediul Râșcani din 11 ianuarie 2018, în cauza penală în privința lui

Garașciuc Valentina xxxxx, născută la xxxxx, originară și domiciliată în xxxxx, și

Garașciuc Vladimir xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în xxxxx.

Termenii de examinare:

prima instanță: 03.11.2016 - 28.12.2017;
instanța de apel: 30.01.2018 - 02.05.2018;
instanța recurs ordinar: 09.07.2018 – 19.09.2018;
instanța de apel: 08.07.2021 -15.09.2021;
instanța de apel: 22.10.2021- 01.12.2021;
instanța de recurs în anulare: 07.02.2022 - 04.05.2022.

Asupra admisibilității recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Drochia, sediul Râșcani din 28 decembrie 2017, pronunțată în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, prevăzută la art.509 alin.(6) Cod procedura penală:

Garașciuc Valentina a fost recunoscută vinovată în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.326 alin.(3), lit. a) Cod penal și în baza acestei Legi a fost condamnată la pedeapsa sub formă de amendă în mărime de **4 500** unități convenționale, echivalent a 90 000 lei, cu privarea de dreptul de a exercita funcția publică de secretar al comisiei raionale pentru precăutarea materialelor (cererilor) victimelor represiunilor politice reabilitate pe un termen de 3 ani.

Garașciuc Vladimir a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art.42 alin.(5), 326 alin.(3), lit. a) Cod penal și în baza acestei Legi a fost condamnat la pedeapsa sub formă de amendă în mărime de **4500** unități convenționale, echivalentul a 90 000 lei.

A fost dispusă încetarea procesului penal în privința lui *Garașciuc Valentina* pe art.190 alin.(2), lit. b), d) Cod penal și în privința lui *Garașciuc*

Vladimir pe art. art.42 alin.(5), 190 alin.(2), lit. b), d) Cod penal, în temeiul art.2 alin.(1) și art.14 din Legea nr.210 din 29 iulie 2016, privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

S-au respins cererile înaintate de către *Rusu Adela* și *Cernei Nina* privind recunoașterea în calitate de părți civile, precum și cea de recunoaștere a lui *Liptacova Anastasia* în calitate de succesor legal după decesul Ninei Cernei.

S-au respins cererile depuse de către *Cernei Nina* și *Rusu Adela* privind recunoașterea pe cauza dată în calitate de părți civile, la fel și cererea depusă de către *Liptacova Anastasia* de a fi recunoscută în calitate de parte vătămată după decesul lui Cernei Nina, cât și acțiunile civile înaintate de *Cernei Nina* prin care a solicitat încasarea de la *Garașciuc Valentina* în beneficiul ei sumele de bani în mărime de 130 000,00 (una sută treizeci mii) lei, 400 (patru sute) euro și 1000,00 (una mie) dolari SUA în calitate de prejudiciu material și cererea lui *Rusu Adela* prin care a solicitat încasarea de la *Garașciuc Valentina* în beneficiul ei suma de bani în mărime de 80 000,00 (optzeci mii) lei în calitate de prejudiciu material, ca neîntemeiate.

1.2. Prin încheierea Judecătoriei Drochia, sediul Râșcani din 11 ianuarie 2018, la solicitarea *procurorului* s-a înlăturat omisiunea vădită din conținutul sentinței adoptate la 28 decembrie 2017, expunându-se, inclusiv asupra măsurii asigurătorii, sub formă de confiscare specială a mijloacelor bănești, dispunând: *confiscarea solidară de la ambii inculpați Garașciuc Valentina și Garașciuc Vladimir a mijloacelor bănești primiți de la Cernei Nina în sumă de 130 000 lei, 400 euro și 1000 dolari SUA sau echivalentul acestora în valută națională conform cursului oficial de schimb stabilit de BNM la data executării prezentei sentinței, precum și a mijloacelor bănești primiți de la Rusu Adela în sumă de 80 000 lei cu trecerea lor forțată și gratuită în folosul statului.*

2. Sentința a fost atacată cu recursuri de către *Rusu Adela* și avocatul *Lupașcu Zinaida* în interesele lui *Liptacova Anastasia* (*succesor de drept a lui Cernei Nina*), prin care au solicitat admiterea recursurilor, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Cernei Nina și *Rusu Adela* să fie recunoscute în calitate de părți civile, cu admiterea integrală a cererii de chemare în judecată privind încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune și admiterea cererii depuse de *Liptacova Anastasia* de recunoaștere în calitate de parte vătămată după decesul lui Cernei Nina, cu încasarea din contul inculpaților *Garașciuc Valentina* și *Garașciuc Vladimir* în beneficiul reclamantei *Liptacova Anastasia* (*succesorul lui Cernei Nina*) a sumei de 130 000 lei, 400 euro, 1000 dolari SUA în contul recuperării prejudiciului material.

La fel, au solicitat încasarea din contul inculpaților *Garașciuc Valentina* și *Garașciuc Vladimir* în beneficiul reclamantei *Rusu Adela* a sumei de 80 000 lei în contul recuperării prejudiciului material.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 02 mai 2018, au fost respinse, ca inadmisibile recursurile declarate cu menținerea sentinței fără modificări.

4. Hotărârile judecătorești, au fost atacate cu recursuri în anulare de către *Liptacova Anastasia* și de către *Rusu Adela*, prin care au solicitat casarea acestora, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Cernei Nina și *Rusu Adela* să fie recunoscute în calitate de părți civile, cu admiterea integrală a cererii de chemare în judecată privind încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune și admiterea cererii depuse de *Liptacova Anastasia* de recunoaștere în calitate de parte vătămată după decesul lui Cernei Nina, cu încasarea din contul inculpaților *Garașciuc Valentina* și *Garașciuc Vladimir* în beneficiul reclamantei *Liptacova Anastasia* (*succesorul lui Cernei*

Nina) a sumei de 130000 lei, 400 euro, 1000 dolari SUA în contul recuperării prejudiciului material.

La fel, a încasa din contul inculpaților în beneficiul reclamantei Rusu Adela a sumei de 80000 lei în contul recuperării prejudiciului material.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 19 septembrie 2018, s-a dispus inadmisibilitatea recursurilor în anulare declarate de *Liptacova Anastasia și Rusu Adela*, deoarece nu corespund cerințelor de formă și conținut prevăzute la art.455 Cod de procedură penală.

6. La 29 iunie 2021, condamnată *Garașciuc Valentina* și avocatul acesteia, *Procopciuc Angela*, au contestat cu recurs încheierea Judecătoriei Drochia, sediul Râșcani din 11 ianuarie 2018, prin care s-a dispus trecerea în contul statului a mijloacelor bănești ce constituie obiectul material al infracțiunii, invocând că adoptarea încheierii nominalizate a avut loc în lipsa părților, mai mult conținutul acesteia nu le-a fost adus la cunoștință, prin ce le-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 CEDO.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 15 septembrie 2021, a fost respins ca fiind inadmisibil recursul declarat, cu menținerea încheierii contestate fără modificări.

În argumentarea soluției adoptate, instanța de recurs a menționat că potrivit art.437 alin.(1) Cod procedură penală, încheierea Judecătoriei Drochia, sediul Râșcani din 11 ianuarie 2018, prin care a fost înlăturată omisiunea vădită din sentința Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani din 28 decembrie 2017, fiind parte componentă a sentinței, putea fi contestată doar o dată cu sentința, însă care nu a fost contestată de către recurenți în ordinea art.509 alin.(6) Cod procedură penală.

8. La 15 octombrie 2021 condamnată *Garașciuc Valentina* împreună cu avocatul acesteia, *Procopciuc Angela* au declarat recurs comun, prin care au solicitat casarea sentinței Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani din 28 decembrie 2017, în latura în care prin încheierea de înlăturare a omisiuni din 11.01.2018, adoptată în ordinea art.250 Cod de procedură penală, a fost completată în ce privește obiectul material al infracțiunii, și dispusă trecerea în contul Statului a mijloacelor bănești.

În argumentarea recursului recurenții au invocat că, încheierea de înlăturare a omisiuni din 11.01.2018 a fost adoptată unipersonal, în lipsa părților și citării lor legale, precum și fără informarea despre soluția adoptată în această parte.

Copia încheierii a fost expediată la o altă adresă, decât cea indicată în mandatul avocațional și au făcut cunoștință cu aceasta, în baza cererii depuse, abia la 05.10.2021.

Astfel, prin nerespectarea dreptului inculpaților la apărare și oferirea explicațiilor, le-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil și contradictoriu garantat de art.6 CEDO.

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 decembrie 2021, recursul comun al avocatului *Procopciuc Angela* și *Garașciuc Valentina*, a fost respins ca fiind tardiv.

În argumentarea soluției adoptate, instanța de recurs a menționat că inculpații *Garașciuc Valentina* și *Garașciuc Vladimir* (*decedat la xxxxx fapt confirmat prin certificatul de deces f.d.57, vol.5*), fiind asistații de avocatul *Procopciuc Angela*, au participat nemijlocit la examinarea în fond a cauzei penale, conform procedurii acordului de recunoaștere a vinovăției, prevăzută de art.505 Cod procedură penală, (f.d.90-96, 120-123, vol. 4), depunând declarații (f.d.101, 105 vol.4), fiind absenți doar la ședința din 28.12.2017, când s-a pronunțat sentința de condamnare.

Astfel, la 02.01.2018 copia sentinței a fost expediată în adresa inculpaților Garașciuc Valentina și Garașciuc Vladimir și a avocatului Procopciuc Angela (f.d.133), cu indicarea termenul și modalității de contestare, iar la 12.01.2018, le-a fost expediată inclusiv și copia încheierii din 11.01.2018 de înlăturare a omisiunii, ca parte componentă a sentinței (f.d.138, vol. 4).

Prin urmare, instanța de recurs a reținut că inculpații și apărătorul lor nu au atacat în modul și termenul prevăzut de Lege sentința și încheierea de înlăturare a omisiunii, ea fiind atacată cu recurs în latura civilă doar de către Rusu Adela și avocatul Lupașcu Zinadia în numele lui Liptcova Anastasia, în calitate de martori, care a fost respins, ca fiind inadmisibil, iar ca urmare sentința devenind definitivă și executorie din 02.05.2018, având puterea lucrului judecat (f.d.205, vol.4).

10. La 25 ianuarie 2022, condamnată *Garașciuc Valentina* cu avocatul *Procopciuc Angela* au declarat în comun recurs în anulare, prin care au solicitat casarea deciziei adoptate, cu remiterea cauzei la rejudecare.

În argumentarea recursului recurenții au invocat că prin decizia instanței de apel au fost admise erori de drept și vicii fundamentale și anume:

- instanța de fond a apreciat eronat prevederile art. art.249, 250 Cod de procedură penală privind corectarea erorilor materiale și înlăturarea unor omisiuni vădite, care se reflectă în sumele pretinse de martori, experți, interpreți, traducători, apărători, asupra restituirii obiectelor, corpurilor delict sau a ridicării măsurilor asigurătorii, precum și a altor măsuri, constatând eronat că confiscarea obiectului infracțiunii este soarta corpului delict;

- aplicarea eronată art.106 Cod penal (confiscarea specială) nu prin sentința judecătorească - a bunurilor utilizate pentru săvârșirea unei infracțiuni sau rezultate din infracțiuni, dar prin încheiere;

- neaplicarea art.98 Cod penal (măsurile de siguranță), care au drept scop înlăturarea unui pericol și preîntâmpinarea săvârșirii faptelor prevăzute de legea penală, care sânt: d) confiscarea specială;(art.106 Cod penal), care au fost introduse în Codul penal prin Legea nr.33 din 06.03.2012, iar în partea confiscării valorii valutare - prin Legea nr. 60 din 07.04.2016.

Prima instanță a admis vicii fundamentale prin încălcarea esențială a drepturilor fundamentale și libertăților inculpaților *Garașciuc Valentina* și *Garașciuc Vladimir*, care constau în:

- dreptul la un proces echitabil și contradictoriul prevăzut de alin.(l) art.6 CEDO - pronunțarea unei hotărâri (încheieri) cu soluție de confiscare specială, în lipsa părților, care nu au fost citate legal;

- dreptul la acces la justiție-prevăzut de alin. (l) art.6 CEDO - prin încheierea de confiscare a obiectelor utilizate la comiterea infracțiunii nu a fost admis dreptul de contestare cu recurs separat, ci doar odată cu fondul, fiind contestată separat - a fost respins ca inadmisibil, în același timp contestarea actului odată cu fondul - a fost respinsă ca tardivă, fără expunerea soluției de restabilire termenului omis motivat;

- dreptul la acces la justiție prevăzut de art.6 alin. (l) CEDO - pentru inculpatul decedat *Garașciuc Vladimir* în scop de reabilitare dreptul de recurs putea fi invocat oricând. În locul ultimului recursul a fost semnat de succesorul legal *Valentina Garașciuc* și avocatul ales *A. Procopciuc*, însă, instanța de recurs nu a emis nici o soluție la cerința în interesele inculpatului decedat;

- dreptul la apărare prevăzut de alin.(2) art.6 CEDO - manifestat prin examinarea cazului din 11.01.2018 în lipsa inculpaților, dar și avocatului său ales, prezența căruia a fost obligatorie;

- încălcarea principiului neretroactivității legii penale - art.7 CEDO - s-a constatat că prin aplicarea confiscării valorii obiectului infracțiunii art.106 Cod

penal (modificată) s-a aplicat o normă, care nu era în vigoare la data săvârșirii faptei pentru care a fost condamnată persoana - prin ce a aplicat o pedeapsă mai severă decât aceea care era aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii. Confiscarea specială prevăzută de art.106 Cod penal a fost introdusă prin legea nr.33 din 06.03.2012, iar în partea confiscării valorii valutare - prin legea nr. 60 din 07.04.2016.

Conform Rechizitoriului infracțiunea prevăzută de art.326 alin.(3) Cod penal a fost comisă în perioada anilor 2013-2015, adică până la adoptarea legii penale aplicate.

11. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit dispozițiilor art. 456 Cod de procedură penală, *recursul în anulare este supus unei verificări prealabile judecării în fond a acestuia, astfel că, instanța de recurs este obligată să îndeplinească actele procedurale preparatorii și să examineze admisibilitatea în principiu a recursului în anulare în conformitate cu prevederile art. art.431 și 432 Cod de procedură penală, care se aplică în mod corespunzător.*

În conformitate cu art. 432 alin.(2), pct. 4) Cod de procedură penală, *instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de judecată, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.*

În conformitate cu art.453 alin.(1) Cod de procedură penală, raportat la prevederile art.6 pct. 44) ale aceluiași Cod, art. 4§2 al Protocolului nr. 7 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, *hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental din cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.*

Prevederile pct. 44) art.6 Cod de procedură penală determină ca *viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, o încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.*

Reieșind din prevederile legale menționate, Colegiul penal reiterează că una din cerințele esențiale la declararea recursului în anulare este motivarea acestuia din punct de vedere al prezenței erorii de drept, comise la judecarea cauzei, ce cade sub incidența noțiunii de viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea atacată.

La caz, Colegiul penal atestă din textul recursului în anulare declarat, că recurentul solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 decembrie 2021, invocând drept temei pentru depunerea recursului în anulare și redeschiderea procesului, aceleași temeiuri, care au fost declarate și în recurs, de fapt exprimându-și dezacordul cu respingerea recursului ca fiind depus peste termen.

În acest context, instanța de recurs în anulare reține că, potrivit materialelor cauzei *Garașciuc Valentina și Garașciuc Vladimir (decedat la 28.05.2021, fapt confirmat prin certificatul de deces f.d.57, vol. IV)*, fiind asistați de avocatul *Procopciuc Angela*, au participat nemijlocit la examinarea cauzei în fond, conform procedurii acordului de recunoaștere a vinovăției, prevăzută de art. 505 Cod de procedură penală (f.d.90-96, 120-123, vol. IV), au depus

declarații (f.d.101, 105 vol. IV), absentând doar la ședința din 28.12.2017, când s-a pronunțat sentința de condamnare.

La 02.01.2018, copia sentinței le-a fost expediată la adresa domiciliului, indicată în dosar (f.d.133), cu indicarea termenul și modalității de contestare. Ulterior la 12.01.2018, în adresa inculpaților și avocatului *Procopciuc Angela* a fost expediată inclusiv și copia încheierii Judecătoreiei Drochia, sediul Rîșcani din 11.01.2018 de înlăturare a omisiunii din sentință (f.d.138, vol. IV). Însă, nici inculpații *Garașciuc Valentina* și *Garașciuc Vladimir* și nici avocatul acestora, nu au contestat sentința și încheierea de înlăturare a omisiunii, în modul și termenul prevăzut de art.403 Cod de procedură penală.

După cum rezultă din materialele cauzei, sentința a fost atacată cu recurs în latura civilă doar de către *Rusu Adela* și avocatul *Lupașcu Zinaida* în numele *Liptcova Anastasiei*, în calitate de martori, care au fost respinse ca fiind inadmisibile, iar ca urmare sentința devenind definitivă și executorie din **02.05.2018**, având puterea lucrului judecat (f. d. 205, vol. IV).

De asemenea, Colegiul penal reține că, atât *Garașciuc Vladimir* și *Garașciuc Valentina* cât și avocatul *Procopciuc Angela* au participat la examinarea în recurs a cauzei, fapt ce rezultă din conținutul deciziei instanței de recurs, în care se face referire inclusiv și la încheierea de înlăturare a omisiunii din 11.01.2018, ce a fost anexată la dosar și cu care părțile puteau să facă cunoștință până la examinarea cazului, și să o conteste în modul prevăzut de Lege, ceea ce în speța nu s-a realizat, decizia instanței de recurs devenind definitivă și executorie.

Mai mult ca atât, *Garașciuc Vladimir* și *Garașciuc Valentina* în ședința instanței de recurs au solicitat respingerea recursurilor declarate cu menținerea sentinței instanței de fond, ca fiind legală și întemeiată (f.d.191-197, vol. IV).

În acest sens, instanța de recurs în anulare ține să menționeze că, motivele invocate în recursul în anulare reflectă în sine opinia subiectivă a recurenților în partea ce ține de respingerea recursului ca tardiv, ceea ce nu constituie un viciu fundamental și, în acest sens, temei de intervenire în procedura precedentă nu se constată.

Mai mult, instanța de recurs în anulare mai invocă că, în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, “*inter alia*”, ca, atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (a se vedea cauza *Brumărescu vs România*, Nr.28342/95&62, 28 octombrie 1999).

Acest principiu insistă asupra faptului că, nici o parte la proces nu este în drept să solicite revizuirea unei hotărâri judecătorești definitive și executorii doar în scopul reluării procesului de judecată și al unei noi soluționări a cauzei. Competența de revizuire a instanțelor supreme trebuie exercitată pentru a corecta erorile de drept și omisiunile justiției, și nu pentru a efectua o reexaminare a cauzei.

Revizuirea nu trebuie tratată ca un recurs deghizat și nici existența a două păreri asupra aceleiași probleme nu poate servi drept temei pentru reexaminare. O îndepărtare de la acest principiu este justificată doar în cazul în care reexaminarea este necesară în virtutea circumstanțelor fundamentale și obligatorii (a se vedea cauza *Bujnița vs Moldova*, Nr.36492/02, 16 ianuarie 2007).

În consecință, Colegiul penal constată că, hotărârea judecătorească irevocabilă contestată este legală și întemeiată, iar recursul în anulare declarat este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

12. În conformitate cu art.456 alin.(1), 432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către avocatul *Procopciuc Angela* în numele condamnaților *Garașciuc Vladimir* și *Garașciuc Valentina* cu condamnată *Garașciuc Valentina*, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 decembrie 2021, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 02 iunie 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Plămădeală Ghenadie

Țurcan Anatolie